

A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület hírlevele 2011. szeptember

Elnökségi hírek

A májusi híradásunk óta eltelt időszakban háromszor ültünk össze az elnökség tagjaival. Összejöveteleinken jelen vannak az irodai dolgozóink (Nóra, Laci, Szeki), valamint Kelen Gábor (FB) és Darvas Kata (választmány). Időközönként meghívunk egyeztetésre, bemutatkozásra egy-egy ötletgazdát, önkéntest, civil/céges partnert. Ebben az időszakban Neumayer Éva a Magosfa Alapítványtól (a csobánkai OT szakmai programján való együttműködés kapcsán), valamint Vásárhelyi Judit (a jövő évi KÁM megrendezése és az MKNE-konferencia kapcsán írandó Zöld Forrás pályázat miatt) volt vendégünk, gondolkodótársunk elnökségi ülésünkön.

Munkánk továbbra is több részből áll: az egyesület működéséhez szükséges teendők koordinálásából, intézéséből, a szakmai munkák beindításából, egyeztetésekből, kapcsolattartásból... Az önkéntesen végzett elnökségi munka a munkahelyünkön ellátott, minőségi szakmai munka végzése mellett zajlik.

Ezért öröm számunkra, amikor a Választmányból vagy a tagságtól segítséget kapunk kérésre vagy önként ajánlkozva egy-egy feladat vállalására. Ilyen nagy segítség volt legutóbb: a Vásárhelyi Judit által koordinált Zöld Forrás pályázat írása a jövő évi – Vásárhelyi Tamás által fölkarolt – konferencia kapcsán, többek segítségével a TIT-tel közös programterv kialakítására, Victor András segítségével a tárgyalásokon, a tagság megmozdulása, többek játék- és tevékenységötlete az ELTE zöldítési projektje kapcsán, Gyalog Éva lelkes kosártöltőgető szándéka, Hársas Éva Kör-összefogása, Néder Kata, Holler Judit „ringbe szállása”, Diós Etelka új segítőerejének felajánlása (nyelvtudás, pénzügyi ismeretek), Németh Mari, Bartha Cili, Laska, Klein Ibolya, Victor András és a fiatalok csapata Darvas Kata és Wincsi vezetésével Dörögdön...

Az is öröm, amikor mentorként lehet számítani azokra, akiknek tudása, tapasztalata nagyobb a mienknél. Pl. vélemények kialakításánál, projektvezetésnél, projektcsapat építésénél, egy-egy projekt „bevállalásánál” (előnyök, kockázatok), pályázatírásnál...

Ne feledje senki, hogy folyton tanulunk! Nem könnyű megfelelni saját elvárásainknak, s a sokat tudó, tapasztalt társainknak. A közös „szekérhúzáshoz” megerősítés, lelkesítő erő, bizalom is szükséges...

Lassan haladunk a „megújulás” feladatával. Látjuk, hogy mennyi mindent kell tennünk még a biztos egyesületi háttér hatékonyabb működéséhez, de a napi ritmus lassú, ezerszer

átgondolt, ugyanakkor mégis folytonos. Minden attól függ, mennyi időt, energiát tudunk beletenni abba, amit mozdítani szándékozunk. A „szívügyek” (hosszú feladatok) mindig lendületesebben haladnak, örömmel töltenek el minket. Olvassátok csak el ezt a nagy terjedelmű, gazdag Kört! Színes munkáról árulkodik. Sokak munkájáról. Lám, megtalálnak bennünket a feladatok, s néha magunk is kitalálunk olyat, ami a környezeti nevelés közös ügyét előre viheti. Köszönet érte.

Ügyvezetői teendőinket szeretnénk előbb-utóbb egy talpraesett, ügyes, sokoldalú embernek átadni. Keressük őt a csapatépítéshez, a csapatmunkához, a közös jövő folytatásához. Erről hamarosan hírt adunk álláshirdetésünkkel.

Nélkületek nem megy! És: együtt könnyebb.

Saly Erika

Lesz

AZ MKNE ORSZÁGOS SZAKMAI TALÁLKOZÓJA CSOBÁNKA, 2011. szeptember 16–18.

Szállás: Közép-európai Cserkészpark

Utazás: egyénileg, Budapesttől – kérésre – telekocsikkal

Megközelíthetőség:

Tömegközlekedéssel

Budapestről a **Batthyány térről** a szentendrei HÉV-vel Pomázig, majd onnan Volán-busszal, járattól függően vagy a Csobánkai elágazásig (1 perces séta, a park látszik a megállóból) vagy Csobánka Margitligetig (a park előtt áll meg).

Eljutás a Batthyány térig:

Vasútállomástól

- *Keleti pályaudvarról* az M2 (piros) metróval kell menni a Batthyány térig (5. megálló)
- *Nyugati pályaudvarról* előbb az M3-as (kék) metróval a Deák Ferenc térig kell menni (2. megálló), majd átszállni az M2 (piros) metróra. Onnan a Batthyány tér a 2. megálló.
- *Déli pályaudvarról* két megállót kell menni az M2 (piros) metróval.

Autóval

Budapestről leggyorsabban a 11-es úton Szentendre határáig (a régi laktanyánál kell lekanyarodni, közlekedési lámpa a kereszteződésben), majd onnan Pomázon át Dobogókő felé kell haladni. A csobánkai elágazásnál balra kanyarodva a kastéllyal szemben található a Cserkészpark.

Gyalog

A park közel fekszik az Országos Kéktúra útvonalához. A P ösvényen a Kevély-nyergizsombolytól (pecsételőhely) lehet a parkot megközelíteni (a bejárat előtt halad el a P turista út). A Dobogókő felől érkezőknek nem kell feltétlenül felkapaszkodniuk a Kevélyre, a falun átvezető közúton is elérhetik parkunkat. A Holdvilág-árok felől érkezőknek szintén a P jelzésű utat kell követniük.

Hozzatok magatokkal:

- bögrét
- Terülj, terülj, asztalkámra finomságokat
- holmit az ökoteregetésre (használt ruhát, könyvet vagy bármilyen más használati tárgyat, cserébe „új” kincseket választhattok)
- jókedvet

Program:

Péntek

13:00	Regisztráció
13:30–15:45	Kirándulás a Szent-kúti ösvényen „A nők sorsa a világ sorsa!” kiállítás (folyamatos) Tófenék kiállítás (folyamatos)
15:45–16:00	Büfé
16:00–16:30	Megnyitó
16:30–17:00	Oszoly Környezetvédő Egyesület bemutatkozása
17:00–17:15	Pomázi Klímakör bemutatkozása
17:15–17:30	Büfé
17:30–18:00	Pilisi Zöld Út bemutatkozása
18:00–18:30	Tófenék Élő Táj bemutatkozása
19:00–20:00	Vacsora – Terülj terülj asztalkám (Mindenki hozzon valami finomságot!)
20:00–20:30	Gondolatébresztő beszélgetés az egyesület ügyeiről
20:30–22:00	Táncház
21:15–21:35	Az Oszoly védett növényei filmvetítés
20:30–22:00	Ökoteregetés (azaz használt tárgyak csereberéje – Hozzatok megunt tárgyakat, és válasszatok helyette valamit!)

Szombat

8:00–9:00	Reggeli
9:00–12:00	A túra Oszoly ösvényen
9:00–15:00	B túra Fehér sziklák ösvényen
12:15–14:00	Vízi gerinctelenek a Dera-patakban előadás
12:15–14:00	Kézműves foglalkozás
16:00–16:55	Magosfa internetes módszertani ismertetője – előadás

16:55–17:05	Büfé-kávé
17:05–18:00	Magosfa internetes módszertani ismertetője – gyakorlat
18:15–19:00	Vásárhelyi Tamás: Natural Europe projekt
19:00–21:00	Vacsora
20:30–22:00	Táncház

Vasárnap

8:00–9:00	Reggeli
9:00–9:20	„A nők sorsa a világ sorsa!” Simonyi Gyula előadása
9:30–11:30	Egyesületi körbeszélgetés
11:30–12:00	Zárszó
12:30–13:00	Ebéd
13:00	Hazautazás

A jelentkezés augusztus 15-én lezárult.

Aki még nem jelentkezett, de mégis szeretne részt venni a programon, az egyénileg tud szállást foglalni a cserkészparkban (<http://csobanka.cserkeszpark.hu/>). Kérjük, hogy ebben az esetben is jelezzétek az iroda felé részvételi szándékotokat, mivel az étkezést és a részvételi díjat így tudjátok rendezni!

Találkozunk Csobánkán!

Laskovics Kata

Benke Cili

Volt

Beszámoló és díjátadó a JNO-ban

2011. június 10-én a Jövő Nemzedékek Országgyűlési Hivatalában a Szén-dioxid Nyomozók nemzetközi projekt versenyzőinek legjobbjai egy díjátadó ünnepségen vettek részt.

Az MKNE Karbon csapatának a kétéves munka után nagy öröm volt látni az ország különböző városaiból, településeiről érkező, ünneplőbe öltözött, megilletődött kisdíjakokat a tanító nénijeikkel.

A Budai Nagy Antal Gimnázium tesztiskola szén-dioxid nyomozói vállalták a házigazda szerepét és fogadták a csoportokat. A vendégek közül többen még sohasem jártak Budapesten, így ez a nap igazán különleges volt számukra.

Különleges volt azért is, mert Novák Péter, a projekt támogatója személyesen szólította a verseny résztvevőit a prezentációik megtartására, és ő adta át a díjakat is. Petruska András fiatal zenész zeneszóval oldotta a kisdíjakok feszültségét az akciótervek bemutatása előtt.

A csapatok nagyon kreatívak és eredményesek voltak, még Karbon-vers is született.

Az alsó tagozatos legjobb akciótervet készítő Bársony István Általános Iskola diákjai egy napot az Energiaklub jóvoltából Budapesten, a III. kerületi ún. Faluházban tölthetnek el.

A felső tagozatos Gárdonyi Géza Általános Iskola Herman Ottó tagiskolájának akciócsoportja pedig egy utazáson vehet részt nyáron Litomericébe, Csehországba, ahol a tíz részt vevő ország legjobbjai versenyeznek majd a nemzetközi legjobb akciótervcím elnyeréséért.

A diákokat köszöntötte még a projekt jelen lévő támogatói közül Simonyi István a NEFMI-től, Lohász Cecília az Energiaklubból, Havril Etelka az SCA Packaging Hungary szponzoráló cégtől. Mindannyian kiemelték a diákok munkájának jelentőségét saját személyiségük fejlődésében, az iskolájuk karbon lábnyomának csökkentésében, társaik szokásainak megváltoztatásában.

Az SCA-nak köszönhetően az iskolák, a tanárok és a diákok sok-sok ajándékot kaptak.

A 11-től 14 óráig tartó rendezvényen volt lehetőség közös játékokra is. Befejezésül megismerkedtek a fair trade-del, azaz a méltányos kereskedelemmel, amit egy fair trade ebéd követett.

A 2011–2012-es tanévben a hazai verseny újra megrendezésre kerül.

Szén-dioxid Nyomozók hazai verseny díjátadója

2010. június 10. JNO – Jövő Nemzedékek Országgyűlési Hivatalában.

Közvetlenül az esemény után már adtunk híradást, és a honlapunkon megtaláljátok a beszámolót itt: http://mkne.hu/fajlok/projektek/Beszamolo_dijatado_JNO_2011.doc

A lényeg, hogy nagyon jól sikerült. Ez köszönhető a projektcsapat (Halácsy Ági, Kelen Gábor, Bartha Cili, Wintsche-Mikesch Viktor, Darvas Kata) és a Tanácsadói testület gondos, az iskolák igényeit, lehetőségeit tekintve vevő előkészítő munkájának. A testület tagjai: Simonyi István (NEFMI), Varga Attila (OFI), Schróth Ágnes (Trefort Ágoston ELTE Gyakorlóiskola), Lohász Cili (Energiaklub), Németh Zoltán (felkérésekor a XXII. kerület alpolgármestere, jelenleg parlamenti képviselő), Havril Etelka (SCA Packaging Company), és a diákok képviselőiben Hortobágyi Júlia, Jánvári Bálint és Wintsche-Mikesch Viktor.

A nemzetközi csapat által kidolgozott szempontrendszer alapján mindkét testület szavazott, így alakultak ki a végső helyezések.

Sokat segítettek a döntésben az iskolalátogatások tapasztalatai, de így is nagyon nehéz volt. Ezek a látogatások nagyon fontosak voltak a számunkra, mert a találkozások a szén-dioxid nyomozó diákokkal és tanáraikkal igazolták, hogy az a sok munka, amit a projektbe fektettünk és a számítógép mellett töltött éjszakai órák (nem kevés!!!) nem voltak hiábavalóak. Csodálatos, elkötelezett kollégák dolgoznak országszerte!

Darvas Kata
A Karbon csapat tagja

A „Karbon-vers”-et megtaláljátok itt: http://mkne.hu/fajlok/projektek/karbon_vers.pdf

Összefoglaló az ICPDR dunai workshopjáról

2011. június 27–29. Belgrád–Bécs

Az ICPDR szervezésében mintegy 25 fiatal szakember vett részt a Dunán, az Elegant Lady nevű hajón tartott háromnapos műhelymunkán. Magyarországot Bárd Edit, a Magyar Környezetvédelmi és Vízügyi Múzeum (Duna Múzeum) PR és marketing munkatársa, Halácsy Ágnes, a Magyar Környezeti Nevelési Egyesület munkatársa, Saly Erika, az MKNE elnöke és Varga Péter, az OFI Ökoiskola Hálózat munkatársa képviselte.

A program elsődleges célja az volt, hogy közösen ötleteket gyűjtsünk a Duna Box oktatócsomag megújításához, kibővítéséhez, valamint a fiatal generáció (9–19 évesek) hatékony megszólításához. A műhelymunka trénera Benedikt Mandl, szakértője Doris Gfrerer volt. A hajón együtt utaztunk a Danube Competence Center tagjaival, akik elsősorban turisztikai területről érkeztek, és az első, bemutatkozó kör után külön szekcióban folytatták munkájukat.

A műhelymunka során 4 kérdéskört vizsgáltunk, illetve ezekhez gyűjtöttünk ötleteket, tapasztalatokat:

1. Milyen ifjúsági hálózatok, együttműködési programok léteznek, melyek célcsoportja megegyezik a miénkkel (9–19 évesek), és mintául szolgálhatnak számunkra?
2. Milyen kommunikációs eszközökkel szólítható meg ez a korosztály?
3. Milyen programokkal, anyagokkal lehetne kiegészíteni a Duna Box-ot?
4. Honnan lehetne forrást találni a fejlesztésre és a kommunikációra?

A munkamódszer valamennyi kérdés esetében hasonló volt: először egyénileg kellett a saját tapasztalatainkat, ötleteinket összeszedni, majd ezt párokban megvitattuk, és kiválasztottuk az 5 legjobbnak, legfontosabbnak tartott ötletet. Ezeket a csapat közösen megbeszélte, majd az esetleges párhuzamosságok és duplumok kiszűrése után a közösen meghatározott kategóriák szerint csoportosította. Végül minden résztvevő az ötleteket saját maga priorizálta öt pont elosztásával.

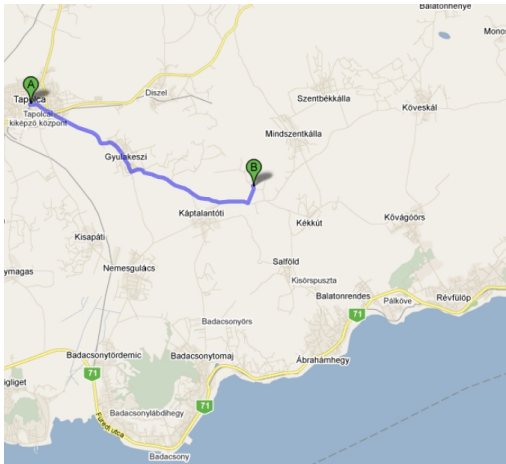
Az összefoglalót Benedikt ígérete szerint megkapjuk majd mi, résztvevők is, de a tapasztalatok és javaslatok összegzése az ICPDR Public Participation Expert Group, illetve a vezetőség elé kerül majd, ők döntenek a továbblépésről.

Bárd Edit

Bácshegy: lásd B pont

2011. július 2–4.

A kihelyezett választmányi ülés helyszíne a Tapolcai-medence tanúhegyeire lehet rálátni arról a helyről, ahol Vásárhelyi Tamás legszívesebben tölti a szabadidejét. Ide hívta meg naplementenézőbe és együttgondolkodásra a választmányt.

Emlékszem, hogy amikor vagy tíz éve elkezdték felújítani a romos pincét, azt mondta, hogy olyan lesz a padlás, hogy alkalmas lesz nemcsak a nagy családjának, hanem akár egyesületi összejövetelre is.

Hát ez most megtörtént. A változatos és nyarat meghazudtoló időjárás ellenére egy nagyon kellemes hétvégét töltöttünk együtt sok munkával, beszélgetéssel, finom falatokkal, borral és a káptalantóti öko-bio-helyi termék piac meglátogatásával.

Tamás csodálatos házigazda és Vásárhelyi Judit mindenre figyelő háziasszony!

Így aztán minden feltétel adott volt egy ötletelős, hatékony közös gondolkodáshoz.

Ebben a ciklusban a választmány elhatározta, hogy az elnökség munkáját szeretné még hatékonyabban támogatni. Ezért szervezünk évente az előírtól több ülést és egy hosszú hétvégét, hogy a napirendi pontjainkat ne kelljen negyedórák és félórák közé szorítani, a részletek ne tudják elmosni az elvi kérdéseket, és a személyes beszélgetésekre is legyen bőven idő. Hiszen valahányszor az egyesület sorsáról agyalunk, mindig oda lyukadunk ki, hogy még mindig az emberi kapcsolatok az a mozgóerő, ami az egyesületet életben tartja lassan húsz év után is.

A választmányi tagokon kívül meghívtuk az elnökséget és az FB-t is. Köszönet Erikának, hogy szombaton Halácsy Ágival levonatoztak hozzánk, és így sok mindenben érdemben tudtunk tárgyalni.

Így szombaton jelen voltak:

Albert Judit, Benya László, Darvas Kata, Halácsy Ágnes, Hegedűs Andrea, Kelen Gábor, Marsi Mónika, Saly Erika, Timár-Geng Csilla, Újszászi Györgyi, Vásárhelyi Judit, Vásárhelyi Tamás, Victor András.

Fő napirendi pontjaink voltak:

A választmányi tagok által hozott témák megbeszélése, az egyesület etikai kódexének további alakítása, illetve a jövőbeni működésünk lehetséges szerkezeti modelljein való agyalás.

Témáink:

1. *Vásárhelyi Judit a KÁM kapcsán:*

Már 2010-ben Kalotaszentkirályon felvetődött, volna-e e kedve és módja az MKNE-nek a gyergyószentmiklósi Amöba szervezettel közösen megrendezni a 4. KÁM-ot (Kárpát-medencei magyar környezet- és természetvédő szervezetek évi találkozója).

V. J. elvállalta az MKNE részéről a szervezést, összefogást.

2. *Vásárhelyi Tamás*

A jubileumi konferencia szervezésének összefogását vállalta magára.

A gondolkodásban idáig jutottunk:

Idézetek az emlékeztetőnkéből:

Minőség (milyen konferenciára gondolunk?)

A Kör jubileuma inkább alkalom, mint központi téma. Elvünk, hogy a konferencia ne legyen drága a résztvevőknek, szakmailag és hangulatában kimagasló legyen, és a Kör anyagi haszonnal zárja (veszteséggel semmiképpen). Adjon megnyilvánulási, tanulási lehetőséget, szolgálja a környezeti neveléssel foglalkozó szervezetek és személyek kapcsolatainak javulását, adjon hitet és tudást a jövőre tekintő környezeti (és rokon területi) nevelőknek.

Szervezés

A jelenlévők többsége nem szeretné profi konferenciaszervező cégre bízni a szervezést, önerőből képzelel el, s úgy, hogy a szervezés a saját csapatépítést, fiatalok felkészítését is szolgálja. Ők még jobbra hiányoznak a szervezők közül.

Időpont

2012. szeptember közepén (ez a pályázat miatt módosult, érdemes már itt is ezt írni), egy péntek-szombati napon. Helyettesíti a jövő évi Országos Találkozóunkat, így az OT-k szokásos, meghittebb részét szombat este és vasárnap tartjuk. Csütörtökön pedig egyéb – szatellita – rendezvényeket lehet hozzá kapcsolni.

Helyszín

Budapesten. (Mivel már a XI. kerülettel tárgyaltunk, és a TIT-tel is, a pályázatban már ez szerepel.)

3. Átbeszéltük, hogy az elmúlt félévben a *választmányi tagok a vállalásaikból* az elnökség támogatására mi mindent tudtak megvalósítani.
4. Az *etikai kódex* megírásának összefogását András vállalta magára.
5. *Működési modell:*

Nem az örökzöld „Jövőkép”-en dolgoztunk, hanem a működésünk lehetséges szerkezeti modelljén. Három munkacsoportban gondolkodtunk.

Abban mindenki egyetértett, hogy változásra szükség van, mert megváltoztak a külső feltételek, és valahányszor nekiállunk a szervezeti fejlesztésnek, ugyanoda lyukadunk ki.

A változás lehet organikus, azaz történhet kis lépésekben, az aktuális problémákat megoldva, vagy lehet a működésünket egészen új alapokra helyezni, jobban alkalmazkodva a gazdasági körülményekhez.

A gondolkodás eredményeképp mindenki egyetértett abban, hogy szükség van megint egy új ügyvezetőre. Ez az első lépés, és majd a továbbiakban keressük a járható utakat.

Ezzel a témával fogunk jelentkezni a jövőben.

Feltöltődve mentünk haza azzal az érzéssel, hogy hasznosan töltöttük ezt a hétvégét.

Jó volt együtt!

Darvas Kata

Beszámoló a Zöld Zugolyról

Művészetek Völgye (Zöldje), Taliándörögd, 2011. július 22–31.

Házisárkányok és ZZ-gazdák....

Harmadik nyár, harmadik helyszín, ugyanaz a csapat. Nagyjából.

Megvan a varázsa annak, amikor úgy készülsz egy zöld programmal, hogy nem tudod hányan, milyen korosztály, mikor esik be a helyszínedre. Csak egy biztos, az egész kiszámíthatatlan. Nem tudod, hogy hányan, de jönnek. Minden korosztály, az anyja karján lévő csecsemőtől a nagyapákig. Egy közös bennük: érdeklődők, nyitottak, játékosak és hálásak azért, amit kapnak. Sokszor megkérdezem magamtól, hogy amikor végre itt a nyár, a szabadság, a pihenés ideje, mi az ördögnek töltök heteket az előkészületekkel. A tíz nap persze az OK, de utána a szálak elvarrása, visszacuccolás Budapestre. Most is itt ülök Dörögdon a nyírfánk alatt, hallgatom a falu ünnepi neszeit, és ahelyett, hogy készülnék, mint a falubeliek a Balaton-partra, ülök a gépem előtt és „beszámolok”.

A válasz egyszerű, a ZZ olyan, mint a drog. Ha egyszer megkóstoltad, nem tudsz leszokni róla. Semmihez sem fogható az az élmény, ahogy a csapatod összeáll, és együtt néztek szembe a helyszínek adta kihívásokkal. Mert soha semmi nem úgy működik, mint ahogy tervezted, ahogy szeretted volna. És mégis. A dolog működik, jönnek a látogatók, beszélgetnek, új ismeretségek szövődnek, közösen gondolkodunk, tanulunk egymástól. (Tudjátok például, hogy honnan ered az a mondás, hogy „útilaput kötnek valakinek a talpára”? Kérdezzétek meg Németh Marit!)

Számomra két dolog van az egész ZZ-történetben, ami igazán meghatározó és a „flow” érzést adja. (Flow az az állapot, amikor csinálsz valamit, és attól felhőtlenül boldog vagy.)

Az egyik, hogy bárki, akit eddig megkértem, hogy jöjjön és csatlakozzon hozzánk egy kis nyári önkéntes munkára, jött és szívesen adta önmagát, szabadidejét, tudását, tárgyi eszközeit járult hozzá a fesztivál zöldítéséhez.

A másik, a CSAPAT, mert kell egy jó csapat! Sok jó ember egy közös célért rekkenő hőségben, nyári télben, esőben, szélben. Sok-sok munkával, nevetéssel, időnként konfliktusokkal, esti bulikkal a fesztivál különböző helyszínein... A varázslatos völgy adta hangulatban a kulturális élmények, kobuci, zene, tánc, sör, jó bor...(és körözött).

Ezekről az élményekről meséljenek a képek, megnézhetitek a honlapon (http://mkne.hu/keptar.php?galeria=2011_dorogdi_fesztival). Javaslom, hogy egyben a részletes programunkat is nézzétek meg, és ha jövőre van kedvetek csatlakozni, szívesen látunk. Egy feltétel van, a helyszín, a szállás adott, kulturált („fapados” a suliban vagy sátorban), de amit hozol magaddal, az legyen önjáró.

A CSAPAT. Egyesületünk életében azt hiszem ez a legfontosabb. Kialakult egy főleg fiatalokból álló kis közösség, akik szeretnek együtt lenni valami értelmes tevékenység közben. (Az igazsághoz hozzátartozik, hogy ehhez azért kellett a Dörögdi medence és apró falvainak varázslatos kisugárzása és a fesztivál.) A három év alatt sokat tanultunk a hibáinkból, és képesek vagyunk rugalmasan együttműködni. Mostanra alakult ki az az igény, hogy ne csak a fesztivál idején, hanem évközben is „nyüzsögjünk” valamit. Igen, alakul, és majd beszámolunk....

A programunk a ZZ-kben alapvetően négy dologra épül, kézműves foglalkozásokra, természetismereti játékokra, kiállításokra és előadásokra. Az előadások minden évben egy kiválasztott központi téma köré fonódnak. Első évben (2009) a *Megújuló energiák használatának lehetőségei a faluban* és az *Egészség megőrzése* (víz, táplálkozás), második évben (2010) a *Klímaváltozás és hatásainak kivédése lokálisan*, és harmadik évben (2011) a *Fenntarthatóság a hétköznapiakban*. A fenntarthatóság fogalmának megértetése, a zöld ombudsmani iroda működésének bemutatása mindig jelen van a programunkban.

A szervezésben rendező elv, hogy mi, egyesületi tagok hozzuk a diákjainkat is önkénteskedni, és bevonjuk a helyieket is. Csodálatos az a nyüzsgés, ami ebből összejön!

Nagyon sok embernek tartozunk köszönettel.

Elsősorban *Victor Andrást* említeném, aki zokszó nélkül veszi a kiszámíthatatlanságból adódó akadályokat, és fantasztikus előadásaival ajándékozza meg a jelenlévőket. A fenntarthatóság gondolatát körüljáró előadásai évről évre visszavonzzák a völgylátogatókat. Ezért idén kerekasztal-beszélgetéseket szerveztünk, hogy őket is bevonva közösen gondolkodhassunk, a „Hogyan tovább emberiség?” nagy kérdéséről.

Vásárhelyi Tamás minden alkalommal egy újabb játékos interaktív dologgal lep meg minket. Idén a „Mindeki múzeuma” az erdőben volt az ajándéka az ott lévőknek, és az időnként csöpögő eső és a cuppogó sár ellenére sikerült velünk meglátatnia a „fát is és az erdőt” is. Életnyomokat keresve a fákon baktattunk fel a Tik-hegyre egy igen kiadós felhőszakadás után.

Szokmári Klára kollégám a Budai Nagy Antal Gimnáziumban. Már több 10 éve, hogy megismerkedett a ma reneszánszát élő papírmárványozással, az ebruval. Az ebru perzsául felhőt, felhőset jelent. Aki látta Klári művészi szinten elkészült munkáit, az tudhatja igazán, milyen szemléletes ez az elnevezés. Mindhárom ZZ-ben Klári műhelye volt a fő attrakció, ahol a látogatók kipróbálhatták ezt az ősi technikát és hazavihették alkotásaikat. Klári hihetetlen energiával, türelemmel vezet be bárki érdeklődőt a „papírfelhősítés” csodálatos világába.

Takács Feri bácsi, a zánkai „füvesember” fonott kosarával tele frissen szedett növényekkel, magával sodró lelkesedésével és hihetetlen növényismeretével tanít a minket körülvévő természet ajándékairól. Idén hozott a megvásárolható, szárított gyógynövénykeverékeiből is a hallgatóság nagy öröme. A halimbai tudós esperes, Szalai Miklós *Gyógyteák és természetes gyógymódok* című írásos hagyatékát sikerült könyv formájában megjelentetnie *Halimbai füveskönyv* címen. A kiváló fotóanyaggal készült könyve az irodánkban kapható. (további info: www.gyogynovenyturak.hu)

Vers József a Balaton-felvidéki Nemzeti Parktól idén nemcsak a csodálatos természetfotóiból készült kiállítással ajándékozta meg a látogatókat, hanem egy átfogó, vetített képekkel illusztrált, lendületes előadást is hallhattunk a Tihanyi félszigetről, a híres levedulásról. (Józsi dörögdi születésű, és felesége, Réka 2000 táján az elnökségünk tagja volt.)

Első alkalommal járt nálunk *Sárdy Julianna*, Bartha Cili „felfedezettje”. Többnyire az emberek azt tartják, hogy a kövek élettelen, unalmas dolgok. Juli előadásában azonban életre

keltek és meséltek a Pannon-tengerről, az évmilliók előtti élővilágról! András növényekkel ismerkedős sétájához csatlakozott ő is, és Dörögd közeteiről tudhattunk meg tőle izgalmas dolgokat. Juli lelkesedése olyannyira ránk ragadt, hogy szeretnénk a jövőben még többet tanulni tőle.

Újszászi Györgyi a méltányos kereskedelem (fair trade) fiatal önkénteseinek csapatát delegálta ismét hozzánk. Hasonló című előadása nagyon jó áttekintést adott a fair trade mozgalomról a helyszínen látogatóknak, akik miközben megkóstolták a fair trade kávé, teát, átfogó képet kaptak a fiataloktól a méltányos kereskedelem lényegéről.

Dr. Garaguly István harmadízben jött el hozzánk a jövő nemzedékek országgyűlési biztosának irodájából, és ez alkalommal elhozta kollégáját, **dr. Bartha Esztert** is. Közös céljuk, hogy az embereket megismertessék az iroda működésével, a zöld ombudsman tevékenységével és a természetet károsító folyamatok megállításának jogi lehetőségeivel. Idén a kerekasztal-beszélgetésben osztották meg velünk gondolataikat.

Hankó Gergely (Geri) az Öko-Pack Nonprofit Kht.-tól elhozta nekünk a *Hulladékból termék* kiállítását, amin a kiállítás vezetését az önkénteseink végezték. Sok érdeklődő látogatónk volt!

Kajdi István, Taliándörögd polgármestere

Több éve vagyunk szomszédok Dörögdön, és látva a munkámat a zöldekkel a fesztiválok, három éve megkért, hogy szervezzünk Dörögdnek saját zöld helyszínt. Így született a Zöld Zugoly.

Tisztában van a globális problémákkal, és keresi faluja számára a biztos jövő útját. Rendszeres látogatója az előadásainknak, aktív résztvevője volt a kerekasztal-beszélgetéseknek.

És persze köszönet a szervezőknek!

Az első, nyári szabadidős tevékenységnek indult zöld programból az idei évre komoly projektmunka lett.

Négyfős stáb alakult a télen, és közösen készültünk fel a fesztiválra.

Bartha Cili, Laskovics Kata és Wintsche-Mikesch Viktor, alias Wincsi voltak a segítők.

Gergely Nóri találta, Wincsi, Albert Jutka megírta, és elnyertük azt az NCA-pályázatot, ami az önkéntesség évében az önkéntes munkát hivatott támogatni.

Pályáztunk 500 e Ft-ra és nyertünk 500 eFt-ot!!! Aki pályázni szokott, most felkapja a fejét, ugye? De szerintem mindössze csak annyi történt, hogy jó dolgot csináltunk, jókor, jó helyen!

Feltétlenül meg kell említenem **Hortobágyi Julcsit** (BNAG, ZÖLDÖK). Ő az egyetlen, aki mind a három fesztiválon végig dolgozott mellettem az előkészítő napoktól kezdve az összekapcsolásig. Köszönöm, Julcsi! De azt hiszem az igazi köszönet számára az a sok-sok rajz, amiket idén a helybeli gyerekek készítettek neki nagy szeretettel. (Meg a Palyaudvarban zsákmányolt gyönyörű kendő!) Amikor évközben a kis önkénteseinkkel találkozom a falu utcáján, már messziről megismerem őket a zöld zugolyos pólójukban, és csapatostól kérdezik, hogy „Kati néni megint csinál „olyat”? És ugye Julcsi is jön?”

Hát igen, erről beszéltem az elején!

És **Wincsi!** Három évig az iskolámban a ZÖLDÖK elnöke, jelenleg az ELTE harmadéves geográfus hallgatója. Nélkülözhetetlen FŐMINDENES-sé lépett elő. A technikai dolgok megoldása és a fiatalok koordinálása lett a feladata, de a „probléma van, gyorsan oldjuk meg” fő embere. Idén váratlanul ölünkbe hullott a lehetőség, hogy a civil rádiók által szervezett közös hullámhosszon a Völgy ideje alatt, minden nap 14 és 15 óra között miénk, a Zöld Zugoly adásáé volt a stúdió. Wincsi és Laska feladata lett, hogy minden nap legyen riportalany és érdekes adás. Ez nagyjából sikerült is.

Laska újabb igen népszerű tevékenységgel gazdagította a kínálatunkat. Alu dobozokból készült ékszerai osztatlan sikert arattak. Közérzetjavító mosolya és jellegzetes nevetése mellett újabb, szuper emberek bevonásával is hozzájárult a sikerünkhöz.

Nélkülözhetetlen segítségem **Németh Mari**, aki tökéletes házigazda és maga a megtestesült nyugalom. Egyértelműen belépett a „Dörögdfüggők” táborába. Olyannyira, hogy tavasszal a faluban rendezett *Víz ünnepével* összekötött gyermeknapon jött és együtt csináltunk vizes játékokat kicsiknek és nagyoknak. Kiváló természetismereti játékokat hozott, és ő a csöndes, biztos pont az én állandó zizegésem mellett.

És a címben szereplő **Házisárkányok és ZZ-gazdák?** Ők a többiek, akiket még nem említettem, és mindenki. Láthatjátok őket a képeken, a honlapon. A Házisárkányok mindennapos feladata, hogy a szálláshely kulturált maradjon, és a ZZ-gazdáké, hogy az adott napon a helyszínünkön minden olajozottan működjön. Minden napot közös reggelivel és stábértekezlettel kezdünk.

Aki ad, az általában kap is.

Mi idén kaptunk egy ZZ tiszteletbeli tagot **Petruska András**, magát „feltörekvő fiatal zenésznek” nevező, tényleg fiatal és nagyon tehetséges gitáros-énekes személyében, és „menedzserét”, párját, **Kiss Anitát**. Egy jó kis koncert és néhány fröccs után Wincsi kinevezte a „ZZ hivatalos zenebohócának”, amit szívesen bevállalt. Ismerkedjete meg vele és a zenéjével ti is a www.petruskaandris.hu oldalon. Egyetértenek a céljainkkal, nagyon fontosnak tartják a szemléletformáló tevékenységünket, és Andris élő zenével támogat minket a rendezvényeinken. (lásd JNO Szén-dioxid Nyomozók verseny eredményhirdetése.)

Havril Etelka és Ambrus Ildi az *SCA Packaging Company*-tól. Segítségükkel a cég tombola ajándékokkal és kisgyerekek örömeire karton térelemekkel (pl. kifesthető, bebújható házikóval) támogatta a helyszínt. A kerekasztal-beszélgetésekben is szerepet vállaltak.

Darvas Kata

És most néhány csapattag az élményeit osztja meg veletek:

„Kicsit már úgy érzem, hogy *haza* megyek Dörögdre. Nemcsak Katáék szíveslátása – és a kényelmes ágy – okán, hanem azért, mert az utcán sok emberrel már ismerősként üdvözlünk egymást. Kedves, segítőkész embereket ismerhettem meg.

Van-e a világon még egy olyan hely, ahol 10 napig nem fizetek a boltban, csak felírják egy füzetbe, hogy mit vásároltam. Tudom, hogy ezt a tisztességet Kata érdemelte ki sok év alatt, de most én is élvezhettem ezt az „átruházott” bizalmat.

Eddig is csodáltam Klárit a vízenfestéssel: a tudását, a precizitását, a türelmét. Most, hogy „átvettem” Tőle egy kis időre a lehetőséget, még inkább tisztetem.

Jó volt látni a csapatba „véletlenül belesöpöpnő” fiatalok – Wincsi barátnője és Viki nővére – lelkesedését, talpraesettségét és alkalmazkodókészségét.

Gyönyörű a Dörögdi-medence! Élmény volt olyan tejet inni, aminek a „termelőjét” láttam a szabad legelőn ezen a csodálatos helyen.”

Mari (Németh)

„Szívesen visszaemlékszem a Petruska Fan Club megalakulására, a Besh o droM-os tombolásra az első sorban, a remek emberekre, hangulatra (és máris másfél sornál tartok :D), a helyszínünkre, ahol Amadinda-trilla (dobolás) hangjára élvezhettük András előadását (zenés táncos mulatság... :D)”

Wincsi (Wintsche-Mikesch)

„Szerettem, hogy nem volt akkora nyüzsgés Dörögdon, mint Kapolcson. Kicsit meghittebb volt így minden, megismerkedhettünk az emberekkel, a gondolataikkal, új ötleteikkel, nemcsak valakik voltak, akik átszaladtak a Zöld Zugolyon, hanem értelmes figurák, akik sokat tanulhattak tőlünk és mi is tőlük.”

Juli (Hortobágyi)

„Én remekül éreztem magam a Zöld Zugolyban, első önkéntességem nagyon jó élményként maradt meg bennem. Tetszettek a feladatok, amiket végezhettem (és én magam is sokat tanulhattam a környezetvédelemről és az emberekről). Például az interaktív minikiállításon megtapasztaltam, hogy nem is olyan könnyű megkülönböztetni a sót, cukrot és búzadarát, ha csak a tapintásunkra hagyatkozhatunk (gyakorlott háziasszonyok sem voltak előnyben :)); sörösdobozból fülbevalókat kreáltunk (ezeket én azóta is hordom;); izzasztó memóriakártyacsatában saját bőrömön tapasztaltam, hogy megszámlálhatatlanul sok magyar babféle létezik.

Nagyon hálás voltam, amiért ilyen befogadó közösség vett körül, a hangulat mindig jó volt - nemcsak a helyszínen, hanem a ZZ zárása után is.

Köszönöm ezt a pár napot!:)”

Szép nyarat kívánok,

Kerekes Vica (Fair Trade)

„Tetszik, hogy a csapatban sok a fiatal, a mieink itt a faluban ilyesmivel nem foglalkoznak, nem önkénteskednek.

A *Hulladékból termék* kiállítás nagyon érdekes és tanulságos volt, hogy mi minden készül abból, amit csak eldobálunk. (A faluban még mindig nics szelektív gyűjtés.) A hulladék megfelelő kezelése fontos a jövő szempontjából.

Jó, hogy felkeltették a figyelmet a környék biodiverzitására, annak az értékére. Mi naponta csak elmegyünk mellette.

Érdekesekek voltak a felismerős játékok, a fakérges, a természetes...

Hasznosak voltak a kerekasztal-beszélgetések, jó lenne ilyeneket tartani szélesebb körben is.

Nem véletlenül kértem Katát a zöld program szervezésére. Jó, hogy az emberek látnak olyan zöldeket, akik „normálisak, nem méregzöldek”.

Jók a témák, amiket ide hoztatok, a megújuló energiáknak sokkal nagyobb teret kellene kapnia.”

Kajdi István, Taliándörögd polgármestere

„– Azt hiszem, egy félórás kisfilmet tudnék összevágni a szívből nevetős/röhögős perceinkből:)

– Életem első rádiózós élményén túl vagyok, nagyon jó volt, remélem, hogy a folytatása következik.

– Hangulat, ami a nyugalmat sugározza, utcán vándorló emberek, autók között sétafikálás. Belépni egy udvarra a kiskapun, úgy, hogy utána 3 bajszos hegedűssel találod szembe magad...
Nagyon jó!

– Megismerni olyan nagy embereket, mint Victor András (köszönet érte).

– A csapatépítő játékaink mind a helyszínen, mind a szálláson nagyon jók voltak.

– Ott látni másfél óra elteltével még mindig ugyanazt a családot: azt hiszem önmagában elismerésnek vehetjük.:)”

Goy Anna

Jövőre Titeket is várunk!!!

Vidéki csoportjaink életéből

Természetbúvár kisokos kör

Jó lenne, ha egy kicsit mindannyian természetbúvárok lennénk, és megtanulnánk megőrizni a ma még oly gazdag élővilágot az utánunk jövő nemzedékek számára. A **természetbúvár kisokos tehetségkör** fő mondanivalóját éppen ezért a gyakorlati tudnivalók alkotják: mi a teendő a terepen és otthon, milyen tudományos következtetéseket lehet levonni egyszerű hétköznapi tapasztalatokból. A foglalkozások végigvezetik a gyerekeket lakóhelyük legkülönbözőbb természetes élőhelyein, és megmutatják, mit kell

keresniük, hol kell keresniük, mire következtethetnek a látottakból, és mit érdemes hazavinni további tanulmányozás vagy preparálás céljából.

A természetbúvár hatalmas ismeretanyagával felkelti mások érdeklődését a természettudomány több területe iránt is. Ha a természetet szeretnénk megismerni, annak törvényszerűségeit, folyamatait, számos megfigyelési, kutatási módszer ötvözésére lehet szükség. Madármegfigyelés és lábnyomok azonosításához, rovar- vagy növénygyűjtemény létesítéséhez, egy-egy fa életközösségének föltérképezéséhez, a vadak védelméhez, és hogy egyszerűen csak észrevegyük, kiránduláskor érzékennyé kell válnia a diákoknak.

A megismerő tevékenység és a hagyományos értelemben vett „tanulás” az élmény-, illetve a tevékenység-központú tanulásszervezésben kapcsolódik össze. Ez a módszer nem más, mint a természetes emberi tanulási formák újra felfedezése és szervezett iskolai keretekhez való adaptálása.

A tehetségkörön azok a gyerekek vesznek részt, akiket érdekel a természet, és szeretnék megismerni, megérteni a természet működését. A természettudományos ismereteik gazdagodása mellett megtanulnak **egy természettudós fejével gondolkodni**, következtetni és kérdezni. A foglalkozások **vegyes korcsoportban** kerültek megtartásra, ezzel is erősítve az egymástól tanulás lehetőségét.

A 9–12 éves gyermekek számára szervezett fejlesztő foglalkozásokon a gyerekek életkoruknak megfelelő környezetbe ültetve játékos módon ismerhetik meg a természettudományok (csillagászat, kémia, fizika) alapjait. Egy foglalkozás 60–90 percből áll. Lényeges elem, hogy minden a személyes tapasztaláson keresztül történik: a gyerekek maguk végzik a feladatokat, maguk tapasztalnak, maguk következtetnek stb., így a legmaradandóbb a megszerzett tudás!

Hogyan kezdtük?

Természetbúvár kisokosok – egy közösség gyermekeknek a környezettudatos életmód jegyében. A természettudományok érdekességei, természeti értékeink, egészséges életmód – gyakorlat a mindennapokban, tevékenység-központúan, a gyerekkorban kialakítandó minél szélesebb látókör érdekében.

A nyelvi és informatikai programok kiteljesítése érdekében ökonómialig helyes iránymutatás céljából próbáltuk fejleszteni és tudatosítani a gyermekek környezettudatosságát, felhívni figyelmüket az energiatakarékosság fontosságára, a természeti értékeinkre, azok védelmére.

A felfedezés öröme sarkalja a gyerekeket minden egyes foglalkozáson. Szívesen pillantanak távcsőbe, nézik a csillagos égboltot, vagy éppen a mikro- és makroszkopikus világot. A körülöttük lévő egyszerű folyamatok megértésével kerülnek közelebb a tudományos magyarázatokhoz, és lesznek belőlük fizikusok, biológusok, kémikusok és csillagászok.

Tudományos megalapozottságot nem mellőzve látják az összefüggéseket, tesznek maguk is felfedezéseket tapasztalataik során.

Eközben olyan szemlélet alakul ki, amely az élet tiszteletét, a természet megóvását fogja jelenteni.

Hétköznapi, mindennap használt anyagok (víz, levegő, talaj stb.) számtalan kreativitásra, izgalmas kísérletre adnak lehetőséget. Az elérhető távolságba hozott, élményeken alapuló

ismeretszerzés arra ösztönzi a gyerekeket, hogy maguk is kísérletbe fogjanak, megfigyeljenek, következtessenek. Lépésről lépésre alakítható ki így bennük a tudományok felé fordulás igénye, a csillapíthatatlan kíváncsisággal sarkalva.

Tehetségkibontakoztatást segítő programelemek

1. Természettudós kör (hetente 1–1,5 óra)
2. Levelező verseny (Mártélyi Kaland városi 4. forduló; Curie Alapítvány regionális-négyfordulós)
3. Zöld órák a Bodnár Bertalan Oktatóközpontban (havonta 2 óra)
4. Tanösvényprogram (madarászat, természetjárás, csillagászat)
5. Fotópályázaton való részvétel

1. Természettudós kör

Heti rendszerességgel került megszervezésre a kör, ahol a gyerekek az élménypedagógia játékos tapasztalatszerzésével tanulhattak; a mély érzelmek átélése, az egyén csapatban való működése, a kihívás keresése dominált. A társas együttműködés során a tapasztalati tanulás lehetősége megsokszorozódott, minősége változott az egyén tanuláshoz képest. A sok kísérlet során az eredményeket tudományos magyarázattal egészítettük ki. A kísérleteket úgy válogattuk össze, hogy felkeltse az érdeklődést és kedvet csináljon az alaposabb tanulmányozásokhoz. A növényvilág tanulmányozását a zoológia követte, ahol a földigiliszta tenyésztésétől kezdve a gombák speciális tulajdonságaira is fény derült, úgy, hogy nem mellőztük a szennyezések hatásait sem.

2. Levelező verseny (városi és regionális)

Elindítottuk a **Mártélyi Kaland levelező** versenyt, amelyben a gyerekek kitartóan részt vesznek, alkotnak, gyűjtögetnek és kérdeznek. Közben pedig egyre több a lakóhelyükről szerzett információ, erősödik a kötődés.

A **Curie természettudományos tehetségkutató** regionális versenyen szoros megmérettetésben az előkelő 2. helyet szereztük meg. Ez a verseny már feltételezi a fizika és a kémia alapjaiban való jártasságot, annak egyszerű alkalmazási lehetőségeit. Vízszennyezés, vegyszerek vagy olaj élőlényekre kifejtett hatása, az úszás, lebegés és merülés fizikája egyszerű kísérletekkel válnak biztos alapokká. A verseny a komplex személyiségfejlesztést segítette, hiszen több tehetségterületet is érint a felkészülés során.

3. Zöld órák a Bodnár Bertalan Oktatóközpontban

A zöld órák kihelyezett bemutató-interaktív foglalkozások, ahol a gyerekek találkozhattak más intézmények tehetségkörös tanulóival. A foglalkozásokat külsős szakemberek, egyetemi tanárok, ill. a nemzeti park természetvédői vezették, akik más megvilágításba helyezték a tanulók tanórai ismereteit, továbbgondolásra inspirálva őket.

4. Tanösvényprogram (madarászat, természetjárás, csillagászat)

Járdacsillagászat, városi madarászsuli. Olyan eszközökkel ismerkedtek meg a résztvevők, amelyek a felfedezés élményét segítették, újszerű helyzetekben találkozhattak a tudománnyal.

5. Fotópályázaton való részvétel

Egy természeti értéket képviselő tájat, növényt, állatot ábrázoló saját fotóval lehetett pályázni. Felmerült a kérdés a kiírásban: Te mire vagy büszke lakóhelyed természeti értékei közül? Ez inspirálta a diákokat az egyszeri, megismételhetetlen felvételekre.

Az igazán kiválók jutalma, hogy egy 6 m²-es **Zöld Pont térképre** felkerül a fotójuk, és lovas kocsival körbejárják a legszebb helyeket.

Szerettük volna a pályázattal elérni, hogy mindenki tudatosodjon, hogy az a hely, ahol él, ahova kirándulni jár, a sajátja. Ennek védelme minden ember törekvése legyen!

A gyerekeken érezhető, hogy hasonlóan gondolkodó társaik között gyorsabban reagálnak, keresik a kihívásokat és belső készletüket érzik a sikerre. Inspirálja őket a kiválasztottság, a szakemberek nagyfokú figyelme (szaktanár, pszichológus, fejlesztő tanár). Inspirálják egymást, és ezáltal magukat és tanáraikat is. A kisebb létszámú közösség teret enged az elmélkedéseknek, van idő egymás okfejtéseire reagálni, és elfogadni, hogy egy célhoz milyen sokféle úton lehet eljutni.

A sokoldalúság kifejlődése magabiztos gyerekeket nevel a tehetségkörökben ezáltal.

Walterné Böngyik Terézia

Hírek a Dél-vidékről

Németh Ibolya – Bia – néhány hozzá hasonlóan lelkes társával együtt tavasszal megalapította az Ökocsali Csoportot. Céljuk, hogy az ökoportákat felkereső, ott pihenő, nyaraló turistákat érzékenyítsék környezetük iránt, szemléletüket zöldebbé formálják, ellátva őket a mindennapokban használható, gyakorlati praktikákkal.

A Mókus Suli a festői környezetben fekvő Sás-völgyben, az Erdő Házába szervezett 2 gyerektábort. A táborban a természet megismerését és megőrzésének lehetőségeit sok játékon és érdekes felfedezéseken keresztül tehették meg a gyerekek. A bakancsos túrák, a hajnali madármegfigyelések, az éjszakai vadlesek, a kis tó unkaconcertje, a csillagképek történetei, a tűzrakás fortélyainak elsajátítása, a kézműves foglalkozások, a táncház, a kreatív csapatjátékok, a paprikás krumpli közös főzése és a tábortűz melletti éneklés számos felejthetetlen élményhez juttatta a tábor lakóit. Mindezek mellett a közösen eltöltött egy-egy hét arra is lehetőséget adott a gyerekeknek, hogy fenntartható módon, környezettudatosan, vízzel és árammal takarékosan bánva éljenek. Reméljük az itt megszerzett tapasztalatok egy részét otthon is alkalmazzák majd.

Már nagy lendülettel készülünk az őszre is. Október 3–9. között kerül megrendezésre az Erdők Hete programsorozat, melyre a Mecsekerdő Zrt. munkatársai nagy szeretettel és számos programmal várják a megye általános és középiskolás diákjait és pedagógusait.

2011 az erdők nemzetközi éve. Az Egyesült Nemzetek Szervezete a tavalyi év után most kifejezetten az erdők fontosságát, azok fenntartható kezelését és megőrzését szeretné kiemelni a nemzetközi évvel, valamint arra kívánja felhívni a figyelmet, hogy az erdők milyen jelentős szerepet töltenek be az emberiség életében, és hogy megőrzésük mennyire létfontosságú számunkra. Ehhez kapcsolódik szorosan az idén 15. alkalommal megrendezésre kerülő Erdők Hete is, melynek jelmondata: „A fa nemzeti vagyon”.

A programok célja, hogy erdészek vezetésével terepen, valamint ezt kiegészítve feladatlapok segítségével otthoni kutató munkával rávilágítsanak arra, hogy hazánk erdeinek faállománya nemcsak az ökológiai körforgás része, az üvegházhatást okozó gázok folyamatos megkötésével a klímaváltozás ütemének mérséklője, hanem fontos – a tartamos (fenntartható) erdőgazdálkodásnak köszönhetően folyamatosan növekvő mértékű – megújuló természeti erőforrásunk is, mely a nemzeti jövedelem egy részének alapja.

Scheitler Adrienn

Projektjeinkről

A projektek körül nyáron sok minden történt:

1. Szén-dioxid Nyomozók

Szépen halad a Szén-dioxid Nyomozók projekt, melyhez a tavalyi tanévben 280 iskola csatlakozott azzal, hogy regisztrált a honlapon (www.carbondetectives.hu). 11 magyarországi és egy erdélyi képzésen összesen 210 pedagógus vett részt képzéseinken. Ezek megvalósulásában Fridrich Ági és István (Gyűrűfű Műhely, Pécs), Molnár Kata és Grecsné Nagy Anita (Kecskemét, Tápiógyörgye), F. Nagy Zsuzsa (KÖTHÁLÓ, Miskolc), Szőke Zsuzsa és Kolocsán Tünde (E-misszió Egyesület, Nyíregyháza), Schróth Ági és Heszlényi Judit, valamint Faragó Norbert, Kutrovác László és Sógor Orsi (Trefort Gimnázium, Budapest) jelentős szerepet vállaltak. Egy-egy képzés szervezésében segítségünkre volt a BOCS Alapítvány és a Tápió-Vidéke Közalapítvány, illetve Marosvásárhelyen a FOCUS Eco partnerszervezet. Köszönjük a munkájukat.

A tavalyi év elején elindított iskolák közti versenybe végül 15 nyomozó csoport nevezett be azzal, hogy a honlapra feltöltötték az iskolai akcióikkal kapcsolatos dokumentumokat. A nyertes pályázati anyagokat, illetve a díjátadó rendezvényről készült beszámolót a <http://mkne.hu/projektek.php?projekt=12> oldalon olvashatjátok.

Ebben a tanévben ismét meghirdetjük az iskolák közti versenyt, a tavalyihoz képest azzal a módosítással, hogy idén egy iskolából több csapat jelentkezését is elfogadjuk. A versenykiírást hamarosan a www.carbondetectives.hu és a www.mkne.hu honlapokon is láthatjátok.

Ebben az évben még 7 képzést szervezünk, melyek egy része „haladó” szinten a már tavaly is részt vett pedagógusoknak szól még több gyakorlattal, tapasztalatcserével, másik része a most csatlakozni kívánó tanárok számára nyújt átfogó és egyben gyakorlati ismereteket az energiahatékonyság, a projektszervezés és a Szén-dioxid Nyomozók projekt témaköreiben.

Szeretettel várunk mindenkit, aki szeretne jó segédanyagokhoz, ötletekhez jutni, és szeretne hozzájárulni iskolája szén-dioxid-lábnyomának csökkenéséhez.

Halácsy Ágnes

2. FSC

Az angliai Field Studies Council (FSC) 5 partnerszervezettel közösen (köztük mi is) elnyert egy Comenius pályázatot, aminek eredményeként ősszel egy új projektet indítunk. Ennek keretei közt vizsgálat alá vonjuk a jó terepi programok sikerének kritériumait, gyűjteményt állítunk össze a sikeres iskolán kívüli, a természet megismerésére építő oktatási programokról, és a tapasztalatokat műhelytalálkozó keretei között átadjuk az érdeklődő pedagógusoknak, illetve oktatóközpontok környezeti nevelőinek. A projekt nemzetközi szintű, így a környező európai országok oktatóközpontjaiban zajló munkáról is testközelben tapasztalatokat szerezhethetünk. A projekt alkalmas lehet arra, hogy tovább építsük nemzetközi kapcsolatrendszerünket. Jelenleg a projektcsapat kialakítása és a projekt beindítása a fő feladatunk.

Halácsy Ágnes

3. "Otthon az erdőben"

A csehországi TEREZA Egyesület közreműködésével az IKEA támogatási szerződést kíván kötni az egyesülettel. A projekt keretein belül, ami az Otthon az erdőben címet kapta, 25 kiválasztott iskola erdőkkel, fákkal kapcsolatos éves projektjének megvalósítását támogatja az IKEA anyagilag. A támogatás elnyerésére pályázatot írunk ki. A projekt megvalósításában a váci Magosfa Alapítvány és a vácrátóti székhelyű MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézet lesz partnerünk. A projektterv kidolgozásában Fűzné Kószó Mária, Saly Erika, Szentpétery Mariann, Timár-Geng Csilla és Vásárhelyi Tamás tagtársaink és Paál Krisztina voltak a segítségemre. Jelenleg szintén a projektcsapat építése zajlik Néder Kata és Diós Etelka tagtársaink vezetésével. Kelen Gábor segíti sikeres tárgyalásokkal, prezentációval a szerződés megkötését. A részletekkel nemsokára az MKNE honlapján jelentkezünk.

Halácsy Ágnes

4. Green Sweden

A hazánkban működő svéd cégek gondoltak egy nagyot, s kitalálták a Green Sweden programot, hogy bemutassák, hogyan működnek a fenntarthatóság filozófiáját valló gazdasági vállalkozások. Ennek a programnak részeként a fővárosi önkormányzattal együttműködve egy ökojátsszóteret is készítenek a Margitszigeten, valamint egy környezeti nevelést segítő brossúra kiadását is támogatják.

Egyesületünket Böddi Márta, a Svéd Kereskedelmi Kirendeltség munkatársa kereste meg, hogy legyünk szakmai partnerek a megvalósításban.

Izgalmas kihívás, érdekes munka sok tanulással... Hónapokon keresztül dolgoztunk együtt, hogy elkészüljön a sokféle szempontnak megfelelő, kivitelezhető, játszótérre tervezett környezeti nevelési feladatsorunk, mely a margitszigeti környezethez igazodik. Jelenleg már a svéd játszótérkészítő cégnél vannak a tervek, s szeptember végén már a játszótér átadásán is túl leszünk. Terveik szerint a környezeti nevelési brossúrákat vidéki iskolákba juttatják majd

el, mely iskola, otthon, szabadidő témakörben hasznos tippeket, tanácsokat, praktikus dolgokat, hiteket/tévhiteteket, érdekességeket, rejtvényeket tartalmaz majd a fenntartható élet különböző területein.

Projektvezető: Saly Erika. Csapattagok: Néder Katalin, Holler Judit, Victor András. A munkát jelképes támogatásért, önkéntesen végezzük. A lelkesedés határtalan, bízunk a későbbi együttműködés lehetőségeiben.

Saly Erika

5. Bábozd zöldre az otthonod!

Projektgazda: Európalánda Egyesület. Egyesületünket szakmai együttműködésre kérték föl. Feladatunk volt: e-learning tananyag készítése, szakmai foglalkozások vezetése. A projekt sikeresen lezárult.

Projektvezető: Victor András. Bevont tag: Csicsák Antalné, Fővárosi Gyakorló Óvoda.

Victor András

6. „Egyszervolt”

A Zöldi Ákos és a Földvigyázók online játék az „Ökolábnyom” program a környezettudatos életmódra nevelésért az *Egyszervolt-portálon*” projekt keretein belül valósult meg. Projektgazda: Egyszervolt a Magyar Gyermek kultúráért Közhasznú Alapítvány. Egyesületünket szakmai munkára és együttműködésre kérték föl. A projektben végzett MKNE-feladatok: a www.egyszervolt.hu honlapra játékkészítés, a játék végén értékelés. Sikeresen fut a honlap. Ha még nem ismeritek Zöldi Ákost, keressétek, látogassátok! Ökolábnyom-csökkentő tippek, Földvigyázó csapatok...

Projektvezető: Victor András. Projektcsapat tagjai: Kocsis Anikó, Laskovics Katalin, Wintsche-M. Viktor.

Victor András

7. Az ELTE zöldítése

Az ELTE Bölcsészettudományi és Természettudományi Karán 2011. június 1-től 2012. május 31-ig *Fenntarthatósági szemléletmód terjesztése az egyetemi polgárok között* címmel egy nyertes KMOP-pályázat révén a két kar közös megvalósításában kommunikációs kampány folyik. A kampány közvetlen célkitűzése, hogy a projekt során szervezett programok által növekedjen a Bölcsészettudományi és a Természettudományi Kar polgárai körében a környezettudatosság.

A sorozat legkiemelkedőbb programja az ELTE Csütörtöki Ökoesték. Ezek az esték a fenntarthatóság különböző témaköreit foglalják magukban, és egymással is összekapcsolódnak. Az Ökoesték központi elemét a kerekasztal-beszélgetések adják. Beszélgető társakként főleg az ELTE-BTK és ELTE-TTK oktatói, PhD-hallgatói, valamint volt hallgatói szerepelnek, továbbá ismert és a fiatalság körében elismert személyek. A beszélgetésben a közönség is interaktív módon részt vehet, feltehetik kérdéseiket, véleményt

nyilváníthatnak. Az események egyik célja az is, hogy a téma iránt nem elsődlegesen érdeklődő hallgatókhoz is eljusson a kampány üzenete.

Az ELTE a fenntarthatósági kerekasztal-beszélgetés és koncertsorozat záróakkordjaként karonként egy-egy nagyszabású eseményen is megjelenik az ELTE Bölcsésznapokhoz és a Lágymányosi Eötvös Napokhoz kapcsolódóan, mely a meghívott előadókkal és a kommunikációs támogatással kiemelt elérést biztosít a célcsoport körében.

A kampány része az is, hogy az ELTE minden olyan rendezvényén, ahol a hallgatók nagyobb létszámmal megtalálhatók, valamilyen formában megjelenik a program.

Az MKNE a kampány szakmai programjainak egyik szakértője. Ennek keretében részt vesz az Ökoesték kerekasztal-beszélgetések témáinak kimunkálásában, javaslatot tesz a szakemberek meghívására, fenntarthatósági interaktív játékos feladatokat dolgoz ki az egyetemisták számára, és jelen van a megvalósításban is. Az Egyesület tapasztalatával egyik szervezője a karokon a karácsonyi ajándékbörzének. Érdekes kihívás az ún. Zöld Tanszék verseny szakmai anyagának, valamint lebonyolításának kimunkálása. A jövő év tavaszán több részes rádióműsor lesz a kampányról. Ennek megtervezésében is részt veszünk.

A kampány projektvezetője ELTE-szinten: Devescovi Balázs (MKNE-tag)

Az MKNE projektcsapatának tagjai: Schróth Ágnes, Laskovics Katalin, Reök Cecília.

Az Egyesület a szakmai munkában szorosan együtt dolgozik a Liget Alapítvánnyal, nevezetesen Horgas Judittal.

Schróth Ágnes

*“Ha kiindulsz Erdéj felől,
(ne) nézz rózsam visszafelé...”*

A Kárpát-medencei magyar környezet- és természetvédő szervezetek évi találkozója, az MKNE társrendezői szerepéről a 4. KÁM találkozó megszervezésében 2012-ben

2009 óta évenként a határokon túl is találkoznak a magyarul beszélő zöldek. Eddig mindig egy-egy magyarországi és romániai szervezet dolgozott a szervezésen:

2009-ben a Holocén (Miskolc) – Silvanus (Kalotaszentkirály)

2010-ben is ugyanők,

2011-ben a Focus Öko Központ (Marosvásárhely) – Független Ökológiai Központ (Budapest-Vigántpetend).

Az idei KÁM Nyárádszentlászlón volt, a Pásztortűz fogadóban, ahol ácsok munkájában laktunk, ettünk és dolgoztunk, vagyis minden fából volt. Központi témánk a helyi fenntarthatóság kérdéseinek körbejárása volt. Tájékozódunk az akkor még társadalmi vitára nyitott vidékfejlesztési stratégia Kárpát-medencéről szóló terveiről is, és közös ajánlást is

adtunk be róla. Fél napon át a helyi, vidéki fenntarthatóságot szerepjátékkal szimuláló gyakorlatot tartottunk, majd a jó erdélyi konyha élvezete után terepre mentünk, a Focus nyárádmenti, elsősorban vízvédelmi, a helyi élelmiszerek termelését és forgalmazását segítő, környezeti neveléssel is átszőtt programjának fontos helyeit (pl. Kisadorján) látogattuk végig, vacsorára Jobbágyfalván kötve ki. Itt „Tündérilonafőztjét” – no, nálunk mondhatnánk slambucnak is – kóstolgattuk, és nem mindenki bizonyult absztinensnek. Vasárnap délelőtt volt alkalom „élő posztert” nyújtani azon szervezeteknek, akik bemutatkozni szerettek volna.

Az MKNE tagjai ezeken a találkozókön – mint állandó résztvevőt – már ismerhették Hajdú Erzsébetet (Focus, Marosvásárhely), Tóth Máriát (HERO, Kolozsvár) és bizonyára másokat is.

Már 2010-ben Kalotaszentkirályon felvetődött, volna-e kedve és módja az MKNE-nek a gyergyószentmiklósi Amóba szervezettel közösen megrendezni a 4. KÁM-ot 2012-ben. (Amóba Öko Központ. Székhely: Gyergyószentmiklós, Gyilkostó sgt. 17. (a Tanulók Házában). Tel/fax: 0266-364-603. Mobil: 0745-778-070. Kapcsolat: Bajkó Ildikó tanár, ildiko.bajko@yahoo.com vagy i.bajko@yahoo.com). Most az MKNE elnöksége eldöntötte, hogy belevágunk a jövő évi rendezésbe Ildikóval!

A 4. KÁM – ha tartja az eddigi időzítését – a 2012. május 4–6. vagy 11–13. hétvégék egyikén lehetne. Az MKNE-ből eddig Schróth Ágnes, Könczey Réka, Benke Cili és Vásárhelyi J. jelezték, hogy részt vennének valamilyen formában, dolgoznának a projekten.

Az eddigi 3 KÁM-ot az NCA megfelelő rovata támogatta, és a szervezők megosztották egymással az információt és a munkát. Idén nem lehet biztosan tudni, hogy számíthatunk-e ugyanerre a támogatásra. Várhatóan Bajkó Ildinek kellene a Bethlen Gábor Alaptól (BGA) pályázni, az MKNE segítségével írt tervekkel. Ugyanis a BGA-nál csak a határon túlról lehet pályázni.

Most rajtunk a sor, hogy átfogó témá(ka)t vessünk föl, beszálljunk az előkészületekbe, tapossuk az egyre messzebb vezető ösvényeket – befelé, az egyre gyönyörűbb tájak felé...

Gondolkodjatok, írjatok, és/vagy beszéljünk róla az OT-n is. Minden ötletet, minden felajánlott percet szívesen fogadunk,

szeretettel az összekötő

Vásárhelyi Judit

Kapocs, augusztus 24., hőség idején

Tagjaink írták

SCA

Ez a három betű sajátos jelentéssel bír számunkra, ugyanis sikerült olyan embereket megismerni egy multi cégnél, az SCA Packaging Company-nél, akik teljesen azonosulnak a mi céljainkkal, és a saját munkahelyükön és családjuk körében szeretnének hatni a többiekre. Ehhez kérték a mi szakmai segítségünket, és szponzorálták a 2010–11-es tanév Szén-dioxid Nyomozók verseny díjátadóját.

Ha megkeresitek az SCA-t a weben, láthatjátok, hogy a fenntarthatóság a cég számára nemcsak egy szlogen, hanem tényleg áthatja a tevékenységüket. Csomagolóanyagot gyártanak, többnyire papíralapút az innovációik segítségével a lehető leganyagtakarékosabban. *Egy kivágott fa helyett hármat ültetnek.*

Arra is ügyelnek, hogy olyan vevőköriük legyen, akik maguk is hasonlóképpen fontosnak tartják a környezet védelmét.

Ezért kértek minket egy *fenntarthatóság szeminárium* megtartására a meglévő és potenciális vevőiknek.

A fenntarthatósági napot a REC szentendrei központjában tartottuk, hogy a helyszín maga alátámassza a szeminárium szellemét.

Hogy miről is szólt? Nézzétek meg a meghívóját itt: <http://mkne.hu/kor/1109/meghivo.pdf>

Kelen Gábor

Barangolások kenuval

Több mint 15 éves hagyomány, hogy a nyár elején egynapos kenu túrára megyünk Czabán Dani vezetésével.

Az első evezésen piszok rossz idő volt, Vásárhelyi Tamás és Czabán Dániel voltak a hetesek kormányosai, s ha az emlékezet nem csal, tizenöten voltunk.

A résztvevők gyerekei évről évre itt ismerkedtek meg a vízi világgal. Láttak mocsári teknőst, vízi siklót, vadkacsát és búbos vöcsköt, vízityúkot és kicsinyeit. Tavaszunként a vízi világ még tojásban lévő és frissen kikelt utódait csodáltuk.

Az útvonalban mindenki biztos lehetett: Budapestről Szigetszentmiklósig és vissza, ez 11+11 km. A vízi hagyományoknak megfelelően a fordulópont mindig a kocsmánál volt, az utolsó pihenő pedig a legendás Laji csárdánál, Soroksárnál.

Az időjárás az első alkalom kivételével – ahol masszív esőben evezünk, s a résztvevők örökre megtanulhatták, hogy nincs rossz idő, csak rossz felszerelés – többnyire kedvező volt.

Azért volt részünk esőben, napsütésben, hátszélben és ellenszélben, melyről külön strófa szól a kenusok dalában:

”Ellenszélben, ha a lapát megkövesült ...-ban jár, összefolyik takony és nyál, akkor segíts Szent Jupát.”

„Baleset” egyszer történt csak, egy rendőr motorcsónakkal túl közel jött a hajóhoz, és az általa keltett nagy hullámok felborították a Cserszegi fűszerest. Szerencsére együtt haladt a flotta, s a csuromvizes legénységet azonnal kimentettük a csomagokkal együtt. Veszteség mindössze egy zöld törülköző volt. A hajót partra vontattuk, kimertük belőle a vizet, majd folytattuk a túrát. A rendőrmotoros odajött és bocsánatot kért.

A flotta hajói korban vetekszenek többünkkel. Az elmúlt időkben a létszám változó volt, de szeretnénk ezeket a jó hangulatú vízi találkozókat folytatni.

A hajóflotta megérdemli, hogy nevükkel emlékezzünk róluk: hetesek: Cserszegi fűszeres, Kocsis Irma, Durbincs sógor. Négyesek: Fapados, Tökgyalu, Búvó köcsög, Vak tyúk, Gatyás.

Fiatalok, gyertek Ti is!

Czabán Dániel

Programajánló

WWF ESFALP

Kedves Mind!

Rendszeresen küldök nektek lehetőségeket különböző nemzetközi eseményeken való részvételről, DE EZT MOST VEGYÉTEK NAGYON KOMOLYAN!

Ha ti magatok nem is tudtok részt venni pl. a nyelvtudás hiánya miatt, keressetek iskolátokban olyan kollégát, aki tud vagy segít! Adjatok esélyt a diákjaitoknak!

Az előző tanévben pályáztam, részt vettem és pályám egyik legfantasztikusabb élménye volt. A WWF-es kollégák, a többi részt vevő kolléga és diák, a projektre való felkészítés Illmitzben, a projekt maga, a záróesemény Bécsben és a saját diákjaim! Sok munka volt, de nagyon megérte.

Az alábbi angol nyelvű felhívás segédlet a <http://schools.foralivingplanet.eu/> weboldalhoz, ahol a felhívás legalján találtok egy YouTube-filmet a záróeseményről.

A film végigmutatja az eseményeket, a helyszíneket, és a dal, ami végigkíséri az egészet, az a dal, amit első nap nyitáskor megtanultunk a Dunáról.

Az alábbi eredeti levélből néhány infó magyarul:

WWF Európai iskolák egy élő bolygóért! WWF ESFALP IV

A célcsoport: 12–16 éves diákok

Minden résztvevő országból 3 iskola képviselőjében egy tanár egy diákjával utazik Ausztriába és Romániába.

A résztvevő országok:

Ausztria, Bulgária, Horvátország, Csehország, Magyarország, Moldávia, Románia, Szlovákia, Szlovénia, Szerbia, Ukrajna

Költségek: A WWF fizet mindent

A projekt nyelve: angol

WWF Akadémia: október 22–27.

Felkészülés a projektre, három téma közül lehet választani:

A Duna/Európa életvonala, Ökolábnyom/Fogyasztás és globális hatásai, Aktív állampolgárság/Legyél aktív és vegyél rá másokat is

A projekt időtartama: 2011 novemberétől 2012 májusáig

Záróesemény: 2012. június Romániában

Tábor a győzteseknek: 2012. szeptember, Romániában

Jelentkezési lap és bemutatkozás: Írjátok le, hogy miért szeretnétek részt venni ebben a projektben.

Határidő a beküldésre (online): 2011. szeptember 15., az alábbi címre:

WWF Romania, Dana Caratas, dcaratas@wwfdcp.ro

És itt a levél angolul:

European Schools for a living planet - the 4th cycle of our successful international educational project starts in autumn 2011!

More than 90 teachers and 2000 pupils from 11 countries already took part in this project. You will find a documentation of the this years school projects 2010/2011 on our weblog: <http://schools.foralivingplanet.eu/>

It is important that we encourage young people to build up their mind and to see their possibilities to contribute to a socially and environmentally friendly planet earth. In this sense teaching is more than telling about facts and numbers. The goal of education for sustainable development is to give young people competencies and show possibilities that enable them to contribute actively and in a responsible way to a future worth living.

Attached you will find the flyer with detailed information and here you get an short overview:

- Target group: 12 to 16 years old pupils. 3 teachers and one student per teacher from each country are invited to our events in Austria and Romania.
- Participating countries: Austria, Bulgaria, Croatia, Czech Republic, Hungary, Moldau, Romania, Slovakia, Slovenia, Serbia, Ukraine?
- Travelcosts, accomodation, participation will be covered by the project budget of WWF.
- Project language: English
- The academy from 22nd to 27th of October in Austria: There you and your student will be trained to facilitate nature and environmental projects with your school class! We focus on three topics:
Danube / Europe's lifeline; **Ecological Footprint** / consumption and global effects;
Active citizenship / get active and motivate others
- Arranging the school projects: from November 2011 to May 2012
- final event in Romania in June 2012

- Camp for winners in Romania in September 2012
- Application and cover letter: please describe the reasons **why** you want to take part in this project.
- Please send your application and the cover letter not later than **15th September 2011 to WWF Romania, Dana Caratas, dcaratas@wwfdcp.ro**

Ne hagyjátok ki!!!

Darvas Kata

Pályázatok

---

1. Zöld Forrás 2010

A tavalyi Zöld Forrás pályázaton elnyert támogatásból két, a biodiverzitással kapcsolatos kisebb projektet valósítottunk meg augusztus 31-ig. Ennek keretében egyrészt képzési tematikát és szakanyagot állítottunk össze biodiverzitás témakörben. A tananyag építkezik a BEAGLE projekt anyagaiból, de más, a témával szorosan illeszkedő egységeket is magában foglal. A tréninganyag összeállításában Fűzné Kószó Mária, Kecskés Ferenc és Vásárhelyi Tamás vettek részt. A tervek szerint a képzést pedagógusoknak, környezeti nevelőknek kínáljuk majd.

A projekt másik része a *Körülöttünk él a világ* c. programsorozat, melyet Laskovics Kata vezetésével a Klebelsberg Kuno Kultúrkúriában valósítottak meg tagtársaink, főleg a környéken élő családok, illetve iskolák részére.

2. Zöld Forrás 2011

„Pályázati csapatmunka harmadfokú hőségriadó idején” (V. Judit). Az idei Zöld Forrás pályázatot a jövő évi MKNE-konferencia szervezésére adtuk be. Köszönet érte Vásárhelyi Juditnak, aki Vásárhelyi Tamással megírta a választmányi ülésen előkészített anyag segítségével a pályázat tartalmi részét, majd összefogta, mozgósította a pályázat beadását segítő csapatot. Segítők: Halácsy Ágnes, Albert Judit, Gergely Nóra, Jakócs László, Victor András, Vásárhelyi Tamás.

3. NCA siker!!!

Az NCA-CIV-11-A pályázatunk 100%-os támogatottsággal nyert. Az 500 e Ft-ot teljes egészében a Kapolcsi Fesztivál dörögdi Zöld Zugolyának megvalósítására fordítottuk. A változatos, magas színvonalú programokat önkénteseink biztosították 10 napon át, s így költségeiket, ellátásukat a pályázati keretből tudtuk fedezni. Pályázatírónk Albert Judit volt, aki bevonta a munkába Wintsche-Mikesch Viktort. Köszönjük!

Hogyan is kezdődnek a nemzetközi kapcsolatok?

Az egyesület együttműködése a WWF Ausztriával Németh Marinak köszönhető...

Az iskolája a 2009–10-es tanévben részt vett egy WWF Schools for a Living Planet /Európai iskolák egy élő bolygóért meghirdetett projektben, és olyan kitartóan unszolt, hogy én is pályázzak, hogy a végén sikerrel megpróbáltam.

2010 őszén egy diákkal együtt részt vettünk a III. WWF Akadémián Illmitzben nyolc Duna menti ország harminc másik iskolájával. A WWF-eseknek köszönhetően egy hálózat jött létre a részt vevő tanárok (és persze diákok) között is, ami sok további együttműködésre ad lehetőséget.

Mind szakmailag, mind emberileg kivételes embereket ismertem meg a WWF Ausztria csapatában, köztük Nathan Speest, aki ugyan amerikai, de több mint tíz éve Ausztriában él, és képes úgy beszélni angolul, hogy ne csak az anyanyelvűek értsék!!!

Nathan témája az akadémián az aktív állampolgárság (active citizenship) volt. Zseniálisan vonta be a gyerekeket a csoportmunkába, és kezelte a multikulturális helyzetből adódó konfliktusokat. (Nagyon sokat tanultam tőle, különösen abban, hogy mi is a szerepe valójában egy tanárnak egy diákprojektben (!!!).)

2010-ben osztrák fiatalokkal dolgozott a *European Youth Taking Action for the Earth/ Európai fiatalok akcióban a Földért* projektben. Ennek a csapatnak volt az ötlete a hálózatépítés más országok környezet iránt elkötelezett fiataljaival, aminek első lépése volt egy nyári tábor megszervezése az Alpokban, amihez forrást az EU-s Youth in Action (Fiatalok Lendületben)-től reméltek.

Nathan kereste a kapcsolatot a környező országok civil szervezeteivel a nyári tábor megvalósításához. Kapva kaptam az alkalmon, hogy egyesületünk fiataljainak lehetőséget teremtsék egy nemzetközi együttműködéshez.

Meghirdette a programját a Duna-medence nyolc országában, kiválasztott hármat – szerencsére minket is.

Osztrák diákokkal kezdett el dolgozni a projekten novemberben, és miután kiválasztotta a partnerországokat, bevont minket is. Bevonta a pályázat írásába a felnőtteket, majd a részletek kidolgozásába a diákokat is, aminek kulcspontja az előkészítő találkozó volt május végén.

A projekt címe: *European Youth Taking Action for the Earth – Environmental Leadership Camp 2011/ Aktív európai fiatalok a Földért – tábor környezetvédő diákvezetőknek*

A projektben a 8 országból kiválasztott három ország civil szervezetei: WWF Bulgária, WWF Románia és MKNE Magyarország vehettek részt.

Ez a harmadik nemzetközi projekt, amibe beleszóltam, és az a mód, ahogy Nathan végigvezetett minket az egész projekt minden lépésén, végre érthetővé tette számomra, hogyan is működnek ezek az EU-s pályázatok, mind formai, mind tartalmi szempontból. (Még a nyelvezetével is sikerült megbarátkoznom!) De a legfontosabb talán az volt, hogy példát mutatott abban, hogyan lehet egy projektcsapatot úgy felépíteni, és az embereket bevonnani a munkába, hogy ne leosztott feladatokat kapjanak, hanem magukénak érezzék az egészet. Vezetésével lépésről lépésre közösen tüztük ki a célokat, döntöttünk a diákok

kiválasztásának mikéntjéről, és alakítottuk ki a 10 napos tábor programját, sok-sok e-mail-váltással és skype megbeszéléssel.

Utána közösen vártuk izgatottan a döntést, hogy vajon nyertünk-e. És nyertünk!!!

(Akit részleteiben is érdekel a projekt, megnézhet pár feltöltött dokumentumot a honlapunkon.)

A megvalósulásról már Cili és Wincsi számolnak be. A táborban tanultakat remélem a hat magyar diákunk hasznosítja majd. Feladatuk a társaik bevonása, szemléletük formálása. Hogy a mieink ehhez mit találtak ki? Wincsi leírta, és majd az eredményről is tájékoztatni fogunk titeket!

Remélem, a WWF Ausztriával fogunk még együtt dolgozni, és ez a projekt csak egy első lépés volt. Kiemelkedő munkát végeznek a régióban, és példát mutatnak az aktív állampolgárság gyakorlatában. Csak két példa: fontos szerepük volt a magyarországi hódvisszatelepítésben (megtekinthető YouTube WWF Hódvisszatelepítés) vagy az „Európa Amazonja” a Mura-Dráva, Duna vizes élőhely védelem alá helyezésében.
http://wwf.panda.org/wwf_news/?199772/Worlds-first-five-country-protected-area-to-serve-Europes-Amazon

Darvas Kata

És akkor az ifjak beszámolója:

Bartha Cili:

Nemzetközi együttműködés a WWF Ausztriával!

Sikeresen pályáztunk a részvételre egy „Youth in Action” európai uniós programban, amelyet a WWF Ausztria egy fiatal tagja, Nathan Spees hirdetett meg a Duna-medence országaiban 15–18 éves diákok számára. Olyan diákoknak, akik társaik között felvállalják a vezető szerepet, hogy a bolygó megmentésért aktívan cselekedjenek. Románia, Bulgária, Ausztria és Magyarország fiataljai lehettek a résztvevők. A tagok között meghirdetve a lehetőséget, öt lelkes lány és egy fiú képviselte végül országunkat. Ők Fernengel András, Németh Mari, Darvas Kata és Bartha Cili tanítványai.

Előzetes levelezgetések és telefonok után Bartha Cili és egy petőfis 10-es lány, Vígh Alexandra ment ki május 27–29-ig terepbejárásra, projekt- és tábortervezésre. Nagyon hasznos volt látni Nathan munkamódszerét és összeszedettségét. Két workshopot (media, public speaking), egy főzést és reggeli ébresztő játékokat is bevállaltunk. Németh Mari jóvoltából a tábor előkészítő találkozóját a Petőfi Gimnáziumban tartottuk július 1-én.

A feladatokat sikerült jól kiosztani, az akkor megkezdett ötletelések viszont az utolsó pillanatig folytak még a tábor ideje alatt is. Ez Wintsche-Mikesch Viktortól, mint mentortól, nem kevés rugalmasságot és nyugalmat követelt. Több helyzetben mi voltunk a legfelkészültebbek, ami megerősítette a csapatot.

Wintsche-Mikesch Viktor:

Az itthoni előkészítés tökéletes volt, nekem csak bele kellett ülni a „készbe”. Máshogy el sem engedett volna minket Cili a tőle megszokott precizitás és körültekintés miatt. Hálás köszönet érte!

A fiatalok rendkívül kreatívak voltak, így történhetett meg, hogy a műhelyek és a magyar est körülményeit is az utolsó pillanatban meg tudtuk változtatni: pl.: sima túrós tészta helyett almás pitét is sütöttünk az általunk vállalt főzésnél (eltérve a tervtől), az előre megtervezett játékok helyett mókás akadályversenyt találtunk ki Magyarországról, népszokásainkról. Az egyik állomáson egy magyar néptánc lépéseit is el lehetett sajátítani. Mindezt a festőien szép Ennsz partján, alpoki környezetben. Műhelyek újratervezését is vállaltuk egyik esetben a kezdetektől. A változtatásokon kívül a ránk eső feladatok előkészítése rendkívül jó volt, így nyugat-európai színvonalon teljesítettük vállalásainkat.

Maga az utazás és az ottlét is rendkívül kellemes volt, a fiatalok megismerkedhettek a mi régiókban élő társaikkal, tapasztalatot szerezhettek más nemzetek hagyományairól, leküzdvé a multikulturális együttlét konfliktusait.

Hozomány továbbá, hogy közös projektekbe kapcsolódhatnak be a jövőben.

A magyarok közben még vállalták két további vacsora készítését is, amit teljesen véletlenszerűen alkotott nemzetközi csoportban bonyolítottak le.

A magyar csapat tagjai nem igazán ismerték még egymást, de fontos volt, hogy a nemzetközi kapcsolatok építése mellett egymásról is tudjunk meg minél többet, hiszen a jövőben eredményesen szeretnénk együtt dolgozni.

Feladatunk ezután, hogy összehozzunk egy olyan rendezvényt, ami környezeti nevelési szempontból hasznos. A táborban hosszas vitatkozás után megegyeztünk, hogy megszervezünk egy tábort, amire olyan iskolák diákjait hívjuk meg, akik szeretnének létrehozni valamilyen zöld diákszervezetet, és a mi segítségünkkel meg is valósítanak. Folyamatos egyeztetések zajlanak ennek körülményeiről.

Rendelkezésünkre áll 500 euró a projekt végrehajtására, ami 136 650 HUF aktuális árfolyamon (2011. 08. 03.). A tábort 20 emberre, 3 napra terveztük + 7 fő szervező (akik a táborban részt vettek) + további meghívottak, amire ez a keret igen szűkös, ha minden költséget állni akarunk. Természetesen kisebb létszámra is tervezhetünk, vagy lebonyolíthatunk egy egynapos rendezvényt. Ha tábort szervezünk és önköltségessé tesszük, akkor probléma lehet a kis számú résztvevői érdeklődés. Ebben még nem döntöttünk, az elnökség állásfoglalást kérjük.

A tábor magyar részt vevő diákjai:

Erdei Zsófi (Petőfi Sándor Gimnázium)

Végh Alexandra (Petőfi Sándor Gimnázium)

Marosváry Dorottya (Fészek Waldorf Általános Iskola és Gimnázium)

Lili Fatime Traore (ELTE Trefort Ágoston Gyakorlóiskola)

Buda Gábor (Budai Nagy Antal Gimnázium)

Falus Alexandra (Budai Nagy Antal Gimnázium)

A tábor részleteit a költségtényezők figyelembevétele nélkül elkezdtem megtervezni (programok, lehetséges helyszín stb.). Úgy gondolom azonban, hogy ilyen csapattal egy-egynapos rendezvény is igen jól süllhet el.

Lili Fatime Traore:

Európai Fiatalok a Földért (Nyári tábor 2011)

Az osztrák WWF nyári vezetőképző tábort hirdetett az Alpokban 24 fiatal számára (4 országból), és én is azon szerencsések közé tartozom, akik 10 napot tölthettek Ausztria egyik csodaszép nemzeti parkjában.

Amikor első nap találkoztam az osztrákokkal, bolgárokkal és románokkal, senkinek sem tudtam a nevét, senkit sem ismertem. A kellemetlen érzés, ami akkor elfogott, az első csapatépítő játékok során hamar eltűnt. A táborvezetőknek célja volt, hogy ha problémánk adódott, akkor tudjunk róla beszélni. Egy olyan környezetet építettek fel, ahol mind testileg, mind pedig lelkileg biztonságban éreztük magunkat. Ennek köszönhetően nem okozott problémát a rengeteg új dolog felfedezése. *Amikor pályáztam erre a táborra, el sem tudtam képzelni, mennyi új élményben lesz részem!* Tartottunk workshopot közönség előtti kiállásról és a médiáról, és természetesen részt vettünk a többi ország workshopjain is, olyan témákkal, mint például ökolábnyom és interkulturális konfliktuskezelés. *Minden alapot megkaptunk ahhoz, hogy a jövőben már önmagunk is tudjunk projekteket szervezni.* Az agyunk mellett a testünket is megmozgattuk, raftingoltunk, kirándultunk a hegyekbe, ahol egy (hideg) éjszakát el is töltöttünk a szabad ég alatt, és sütöttünk pillecukrot amerikai módra (a táborvezető ugyanis amerikai volt). A magyar esten tartottunk kvízt Magyarországról, főztünk (bio) túrós tésztát, sütöttünk (bio) almás rétest. Sokat énekeltünk, és még barbecue-ztunk is (a sok húsmentes bioétel után mennyországnak éreztük. A tábor végére azért rájöttünk, hogy a bio annyira nem is rossz, csak túl kell jutni az első sokkon, és meg kell szokni az új ízeket.) Hogy a sok új élményt rendesen fel tudjuk dolgozni, tartottunk „reflection time”-ot, ahol kaptunk 10–15 percet arra, hogy átgondoljuk, mi történt aznap, majd a „családjainkkal” megbeszéltük, hogy mit érzünk. A sok szervezett program mellett kaptunk pár órát arra, hogy azt csináljunk, amit szeretnénk, mi legtöbbször a tábor közelében található folyó partján süttettük a hasunkat vagy úsztunk a folyóban. A tábor vége felé már hiányzott a jó öreg Magyarország, de még maradtunk is volna. Az utolsó napon több közös projektet terveztünk (pl. Duna-tisztítás, újabb tábor, blog létrehozása, bionap tartása). Kicsit szomorúan váltunk el, de megegyeztünk abban, hogy ez nem a vége, hanem a kezdete valami újnak.

Nagyon sok újat tanultam a táborban, a többiek lelkesedése motivációt adott, a sok új élmény pedig formálta a jövőmre vonatkozó elképzeléseimet. Jó érzés volt látni, hogy ennyi fiatal szeretne tenni valamit a világért, és nemcsak mondják, hanem cselekszenek is. Életem egyik legjobb döntése volt jelentkezni ebbe a táborba!

Versek, szépségek

A bácshegyi választmányi ülés közben adta oda nekem Vásárhelyi Judit azt a verseskötetet, amiben az alábbi – rövid, de velős – pár soros költemények is olvashatók. Remélem, nektek is tetszeni fog.

Köszönet Juditnak érte, és Tamásnak is, aki vendégül látott minket!

Kövi Sára: Balettka

napfényben lágyan
vidáman és sárgán
lelkem ott táncol
a kifeszített spárgán

a mi királyságunk
teailatú zöld
motorzajodat
elnyeli
a föld

ősi tudásunk birtokában
a dolgok először a szívet
szólítják meg, ha csakugyan
arra lépkedünk, amerre a
kíváncsiság hajt, idővel
elhagyjuk a rajt

elszállt az álom,
az ötlet, a gondolat
hangvillával hangolom
a hangomat
hangkanállal kóstolom
a sűrű lelki levest
hangkéssel vágok
jóképet, ha lehet

hurrá! sikerült!
gondjaim zsákja
ma is kiürült

Lejegyezte: Marsi Mónika

Közérdekű

Hírek dióhéjban

- Ismét kapható az Ollóvágta. Rendeljétek, vegyétek Lengyák Pista remekművét!
- A TIT Stúdióval közös tervek Újbudán! Az önkormányzat örömmel és érdeklődéssel fogadta programajánlatainkat. A kerület iskoláinak „iskolazöldítése”, a jövő évi konferencia, a kerület értékeit bemutató projektünk, kiadványaink elérhetőségének módja, valamint a környezeti nevelés hatékonyságát mérő rendszer kialakítása érdekelte leginkább őket... A tárgyalások folytatódnak, költségterv, támogatás iránti kérelmünk benyújtásával.
- Önkénteseket keresünk! Pulikuckós foglalkozások újraindításához, vezetéséhez (a kuckóban, ill. iskolákban), az Országos Találkozóra a „Terülj, terülj, asztalkám...” összefogására, gyógyteák főzéséhez... Jelezzétek segítő szándékotokat az iroda felé (mkne@mkne.hu)!
- A Múzeumi csoport új vezetője: Németh Mária. Köszönjük az eddigi munkát Tatiné Erzsinek, s gratulálunk Marinak! Tartalmas, jó munkát, együttléteket kívánunk!

- Németh Mária és Saly Erika részt vett a Természettudományos Muzeológusok XXIX. Országos Találkozóján, Esztergomban. Nem titkolt szándékunk volt a kapcsolatfelvétel, együttműködés a Duna Múzeum lelkes dolgozóival, köztük Bárd Edittel. (Editet hamarosan új tagként köszönhetjük!)
- Új rovat indult a honlapon Olvasnivalók címmel. Ha olyan szakmai anyagotok van, melyet érdemesnek tartotok arra, hogy megosszátok velünk, jelezzétek. (mkne@mkne.hu)!

Saly Erika

Felhívás

Miközben a gyerekek a CO₂-ot nyomozták, mi utánatok! **A regisztrált iskolákat néztük meg, és szomorúan tapasztaltuk, hogy a mi tagjaink, azaz pont Ti, nemigen foglalkoztatok Carbon-detectives-szel, még regisztráció szinten sem.**

Indul az új tanév, szánjatok rá valamennyi időt! Még 70 regisztrált iskola kell!

Csak javasolni tudom, mert én dolgoztam a projekten a diákjaimmal, és nagyon szerették! Annyira, hogy idén folytatni akarják!

Rengeteget dolgoztunk az egészen, ne okozzatok csalódást! Regisztráljatok! De ha akciótérket is csináltok, az hab a tortán! (A ti tortátok!!!)

Darvas Kata

Új tagjaink bemutatkozása

Újdonság hírlevelünkben, hogy megismerkedhettek egyesületünk új tagjaival.

Bemutakozó új tagjaink:

Dr. Hornyacsek Júlia (egyetemi docens)

Reök Cecília (öko-design tervező)

Gáborné Sárdy Julianna (biológia–földrajz szakos középiskolai tanár)

Goy Anna (kertészmérnök és természetvédelmi mérnök)

Bemutakozásaikat a honlapon olvashatjátok itt: http://mkne.hu/uj_tagok_bemutakozoi.php

Felelős kiadó: az Egyesület elnöke

Szerkesztő: Hársas Éva

Tördelés: Szekeres Tamás

Postacím: 1397 Bp. Pf. 530.

Honlap: <http://mkne.hu>

Iroda: 1113 Bp., Zsombolyai u. 6.

Tel/Fax: 321-4796

e-mail: mkne@mkne.hu

Fogadóórak: kedd: 8–12h, péntek 12–17h

(Eltérő időpontokban előre egyeztetéssel)